

Zápisnica zo zasadnutia Vedeckej rady Národného onkologického inštitútu zo dňa 13. októbra 2020 v Národnom onkologickom ústave, Bratislava

Prítomní: doc. MUDr. Ľuboš Drgoňa, CSc.
doc. MUDr. Alexandra Kolenová, PhD.
prof. MUDr. Michal Mego, DrSc.
prof. RNDr. Silvia Pastoreková, DrSc.
MUDr. Mária Rečková, PhD.

Zúčastnení prostredníctvom telefonického spojenia:
doc. MUDr. Pavol Dubinský, PhD., MPH
prof. MUDr. Stanislav Špánik, PhD.

Ospravedlnená: MUDr. Andrea Škripeková, PhD.

Program:

1. Otvorenie zasadnutia – Dr. Rečková
2. Správa z analýzy publikačnej činnosti slovenských autorov za posledných 10 rokov – prof. Pastoreková
3. Stanovenie priorít onkologického výskumu
4. Aktuálne problémy NOP vyžadujúce diskusiu a riešenie – Dr. Rečková
5. Granty NOI na krátkodobé zahraničné stáže – súčasné podmienky, návrhy na úpravy/aktualizáciu – Dr. Rečková
6. Rôzne, vrátane stanovenia termínu nasledujúceho stretnutia VR NOI

1. Dr. Rečková privítala členov VR NOI, otvorila zasadnutie VR NOI a uviedla jeho program.
2. Prof. Pastoreková prezentovala výsledky analýzy publikačnej činnosti slovenských autorov v oblasti onkologického výskumu. Prezentácia je súčasťou Prílohy č. 1.
Na základe údajov z databázy Web of Science (WOS, vyhľadávanie pomocou zadania „Cancer AND Slovakia“) bolo v rokoch 2010-2020 zaznamenaných 2 282 publikácií citovaných 45 447-krát, na ktorých bol uvedený aspoň jeden autor s adresou slovenskej inštitúcie, z toho bolo 1618 článkov a 350 prehľadných publikácií, 33 publikácií je vysoko citovaných.
Analýza týchto publikačných výstupov ukázala nasledujúce rozdelenie podľa tkanivového pôvodu nádorového ochorenia, ktorým sa práce zaoberajú:

Tkanivový pôvod	Počet záznamov	Počet citácií	Priemerný počet citácií na publikáciu
Nádory prsníka	500	6578	13
Nádory pľúc	249	4587	18
Nádory prostaty	187	4548	25
Nádory kolorekta	180	2402	13
Lymfómy	101	1084	11
Nádory obličiek	81	4485	56
Nádory semenníkov	69	732	11
Nádory pankreasu	44	4526	103

Ďalšia analýza WOS záznamov vyhľadaných pod heslami „Cancer AND Slovakia“ identifikovala nasledujúce parametre:

- hlavné vedné oblasti, ku ktorým sú publikácie priradené (637 prác z onkológie, 324 z biochémie a molekulárnej biológie, 274 z chémie, 133 z farmakológie a farmácie, 93 z bunkovej biológie a 79 z fyziológie)
- hlavné slovenské inštitúcie, z ktorých pochádzajú autori (897 z UK, 688 zo SAV, 407 z UPJŠ, 204 zo SZU, 191 z NOU, 105 z STU)
- slovenských autorov, ktorí najväčším počtom prác prispeli k publikačným výstupom (112 Mego, 78 Pastoreková, 77 Fabianová, 76 Mardiak, 75 Kubatka, 64 Kajo)

3. Členovia VR NOI následne diskutovali o prioritách onkologického výskumu na Slovensku. Vychádzali pritom z nasledujúcich podkladov:

- zo súčasnej situácie na Slovensku, najmä s ohľadom na incidenciu a mortalitu z dôvodu onkologických ochorení v porovnaní s priemerom EU (<https://ecis.jrc.ec.europa.eu/>)
- z cieľov Akčného plánu 5 Národného onkologického programu: Podpora onkologického výskumu a zlepšenie dostupnosti klinických štúdií pre pacientov
- z dostupných výskumných kapacít SR (podľa analýzy uvedenej v bode 2)
- zo súčasných svetových trendov v oblasti onkologického výskumu (definovaných napr. v návrhu plánov NCI – Národného onkologického inštitútu USA na roky 2021 a 2022, <https://www.cancer.gov/research/annual-plan/2022-annual-plan-budget-proposal-aag.pdf>)

Zhodli sa na tom, že onkologický výskum na Slovensku by mal byť prioritne zacielený na riešenie problémov, ktoré sú v súčasnosti veľmi naliehavé:

A. Rezistencia na liečbu

B. Molekulárna diagnostika na zlepšenie terapie

C. Obezita a nádorové ochorenia

D. Kvalita života po onkologickej liečbe, vrátane starostlivosti o preživších liečených v detskom a mladom dospelom veku

Členovia VR NOI sa zhodli na tom, že k týmto prioritám by bolo vhodné vypracovať ekonomické modely, ktoré by podporili zmysluplnosť investícií do translačného a klinického onkologického výskumu vo forme zlepšenia zdravia a kvality života obyvateľov (následne zníženia nákladov na dlhodobú zdravotnú starostlivosť) a sekundárneho zlepšenia ekonomickej výkonnosti členov rodín onkologických pacientov.

4. Dr. Rečková v nadväznosti na priority onkologického výskumu otvorila a viedla diskusiu o aktuálnych problémoch NOP.

- a) Zber údajov o onkologických ochoreniach v Národnom onkologickom registri NCZI, ich aktualizácia a dostupnosť na štatistické a vedecké účely. V odpovedi na list VR NOI adresovaný NCZI sa uvádza ako najväčší problém registra nehlásenie údajov, ktoré znemožňuje ich korektné štatistické spracovanie a aktualizáciu. Klinickí a vedeckí pracovníci v oblasti onkológie ako zásadný problém vnímajú nielen zastaranosť publikovaných dát, ale aj ich potenciálnu dostupnosť, pričom poskytovanie dát iba v agregovanej podobe je na účely výskumu nedostačujúca. Možným riešením by bola aktualizácia zákona o NCZI. Návrh zmien v zákone, ktoré by zlepšili zber a dostupnosť dát, sa však podľa aktuálnych informácií v novele zákona v procese jej pripomienkovania na MZ SR nezachovala, pričom MPK už prebehlo. Preto bude potrebné uskutočniť ďalšie kroky na novelizáciu. Zber dát by bolo možné riešiť pomocou zvýšenia kapacít terénnych pracovníkov zodpovedných za hlásenie údajov.
- b) Skriningy: aktuálne prebieha skrining nádorov prsníka a v krátkej dobe sa očakáva spustenie skriningu nádorov krčka maternice, skrining nádorov kolorekta sa plánuje na začiatok roka 2021.

- c) Problémom onkologickej liečby je nedostupnosť liekov (najmä nových liekov s klinickými benefitmi podľa hodnotenia ESMO-MCBS) a chýbajúce ľudské zdroje (psychológovia, nutriční špecialisti, fyzioterapeuti)
- d) Aktuálnou bariérou v realizácii NOP najmä v oblasti onkologického výskumu je prerušenie kontinuity v pôsobení Vedeckej rady MZ SR, keďže skončilo funkčné obdobie jej členov a nová VR nebola doteraz vymenovaná. Z tohto dôvodu nebolo možné realizovať priebežné hodnotenie prebiehajúcich projektov, od ktorého závisí ich ďalšie financovanie. Zároveň nebola vyhlásená nová výzva na podávanie projektových návrhov. Tým sa značne zabrzdil onkologický výskum v SR. Došlo tiež k narušeniu kontinuity akademického klinického skúšania. Ak sa situácia nezlepší, bude potrebné apelovať na vedenie MZ SR, aby tieto problémy aktívne riešilo.

Dr. Rečková a prof. Mego informovali členov VR NOI, že vo vzťahu k NOP by v rámci oblasti Diagnostika a liečba bolo vhodné iniciovať realizáciu inovatívnych postupov (napr. CAR-T cells) na vybraných pracoviskách, dobudovať komplexné onkologické centrum a v rámci neho aj kvartérne chirurgické pracovisko. Dr. Kolenová pripomenula, že by bolo potrebné dobudovať 1-2 klinické centrá na realizáciu fáz 1 a 2 klinického skúšania a zapojiť detských pacientov do medzinárodných klinických štúdií.

5. Granty NOI: členovia VR NOI prediskutovali návrhy na aktualizáciu podmienok pre udelenie grantov NOI a zhodli a na tom, že by sa mali realizovať formou dohody o vykonaní práce a navýšiť o hodnotu odvodov. Základným výstupom z absolvovanej stáže by mala byť publikácia evidovaná v PubMed databáze. Rukopis by mal byť akceptovaný do 12 mesiacov od ukončenia zahraničnej stáže, pričom nositeľ grantu bude na túto skutočnosť upozorňovaný počas plynutia tejto lehoty. S ohľadom na súčasnú epidemiologickú situáciu členovia VR NOI súhlasili s predĺžením času pre uverejnenie publikácie evidovanej v databáze Pubmed u Dr. Kataríny Rejlekovej, PhD. o 6 mesiacov, teda do marca 2021. Súčasne bolo nevyhnutné posunúť čas na realizáciu stážových pobytov u Dr. Márii Beníčkovej a Dr. Patrika Palacku.
6. Z diskusie na zasadnutí VR NOI vyplynuli do ďalšieho stretnutia tieto úlohy:
  - A. Vypracovanie návrhov akčných plánov v kapitole NOP venovanej Diagnostike a liečbe a tiež doplnenie priorit výskumu podľa uskutočnenej analýzy prezentovanej prof. Pastorekovou v časti NOP venovanej Výskumu a vývoju.
  - B. Aktualizácia podmienok pre udelenie grantov NOI.
  - C. Zaslanie listu na MZSR s poukázaním na nepriaznivý stav v podpore onkologického výskumu.
  - D. Zistiť možnosť legislatívneho ukotvenia požiadaviek na akademický klinický výskum.
  - E. Požiadat MZSR o zvolanie komisie pre aktualizáciu Národného onkologického plánu a následne zaslanie úloh vyplývajúcich pre NOI vedeckej rade NOI.
  - F. Do aktualizácie NOP doplniť obezitu ako rizikový faktor vzniku a progresie nádorových ochorení.
7. Členovia VR NOI sa dohodli na predbežnom termíne ďalšieho zasadnutia VR NOI začiatok roka 2021 a Dr. Rečková poďakovala všetkým prítomným za účasť.

Dňa: 3.11.2020

Zapísala: prof. RNDr. Silvia Pastoreková, DrSc.

Revízia textu: Dr. Mária Rečková, PhD.

Schválili: doc. MUDr. Ľuboš Drgoňa, CSc., doc. MUDr. Alexandra Kolenová, PhD., Prof. MUDr. Michal Mego, DrSc.